

Нова українська школа

Катерина Пономарьова

Застосовую знання

Робочий зошит з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Blank lined area for writing a name or class information.

Катерина Пономарьова

Застосовую знання

Робочий зошит з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

4 клас

*Схвалено для використання
в освітньому процесі*

Київ
Оріон
2021

УДК 811.161.2*кл4(075.2+076)
П56

Схвалено для використання в освітньому процесі
[рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти
від 4 червня 2021 року (протокол № 4)],
№ 2.0121-2021 у Каталогі надання грифів навчальній літературі
та навчальним програмам

**Навчально-методичний комплект
з української мови до підручника
«Українська мова та читання. Частина 1»
(авторки — К. І. Пономарьова, Л. А. Гайова)**

- «Застосовую знання»: робочий зошит з української мови
- «Малюю словом»: зошит з розвитку мовлення
- «Пишу без помилок»: картки-тренажери з грамотного письма
- «Мої досягнення»: тематичні діагностичні роботи

Календарне планування та матеріали для уроків української мови
за НМК розміщено на сайті www.orioncentr.com.ua
у розділі «Методична підтримка».

Умовні позначення:

— напиши

— виконай завдання олівцем

— поміркуй і відгадай

Пономарьова К. І.

П56 Робочий зошит з української мови «Застосовую знання» :
Навчальний посібник для учнів четвертого класу // Складо-
ва частина навчально-методичного комплекту з української
мови до підручника «Українська мова та читання. Частина 1»
(авт. К. І. Пономарьова, Л. А. Гайова). — Київ : УОВЦ «Оріон»,
2021. — 80 с. : іл.

ISBN 978-966-991-145-2.

УДК 811.161.2*кл4(075.2+076)

ISBN 978-966-991-145-2

© К. І. Пономарьова, 2021
© УОВЦ «Оріон», 2021

Пригадую, що я знаю про звуки і букви

1. Прочитай текст. Підкресли букви, які позначають м'які приголосні звуки.

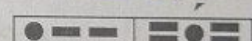
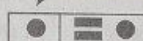
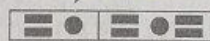
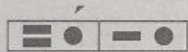
Перше вересня... На шкільному подвір'ї гамір, веселі вигуки. Сліплять очі білі сорочки і блузки. Усіма кольорами виграють айстри й жоржини в руках школярів. Одне слово — свято!

Віктор Кава

2. За поданими звуковими схемами вибери з довідки імена друзів і запиши.

Довідка: Юрій, Андрій, Оля, Яна.

3. Покажи стрілочками, скільки складів, букв і звуків у кожному слові.

дзвоник •

• 3 скл., 7 б., 8 зв.

подвір'я •

• 3 скл., 7 б., 6 зв.

учитель •

• 2 скл., 7 б., 6 зв.

4. Заміни звуки, позначені виділеними буквами, на парні їм дзвінки й запиши утворені слова.

слива — _____ грип — _____

каска — _____ твір — _____

шити — _____ суп — _____

Правильно пишу слова з ненаголошеними звуками [е], [и] в коренях

1. Встав пропущені букви, дібравши перевірні слова.

в _сняний — _____ ст _жина — _____
з _мовий — _____ д _ревце — _____
м _довий — _____ з _рнина — _____
д _сятий — _____ в _ршина — _____
кр _кливий — _____ с _стричка — _____

2. Перевір за **орфографічним словником**, чи правильно записані слова. Якщо знайдеш **помилки**, виправ їх.

Горезонт, римонт, кифір, смитана, тирмометр, деректор, дипутат, презедент, рицепт, велосепед, кешеня, десципліна, коредор, пирерва.

3. Прочитай текст. Встав пропущені букви в словах.

Надворі почало т _мніти. На заході небо ч _рвоніло. На сході понад з _леним лісом воно ще с _ніло. Але ніч уже прост _лилась чорним сукном по с _лу. Бл _щали тільки білі стіни хат проти сонця.

Степан Васильченко

4. Розглянь зображені предмети. Запиши назви тих, у яких є **ненаголошені** звуки [е], [и].

Пригадую слова з подовженими приголосними звуками й апострофом

1. Встав пропущені букви в словах.

змага _____ я	взу _____ я	вугі _____ я
завда _____ я	пла _____ я	топо _____ я
коше _____ я	воло _____ я	весі _____ я
плава _____ я	поро _____ я	зі _____ я

2. Утвори іменники від поданих дієслів за зразком і запиши.

Зразок: ходити — ходіння.

читати — _____	лікувати — _____
бажати — _____	малювати — _____
знати — _____	дихати — _____
жити — _____	в'язати — _____

3. Прочитай вірш. Підкресли слова, в яких пропущено **апостроф**, і постав його.

Хомяча сім'я у Василька-хлопяти.
Найбільший хомяк, безумовно, то тато.
Ще є хомячиха і п'ять хомячат —
найкраща забава для друзів-хлопят.

Алла Свашенко

4. Розгадай ребуси і запиши слова-відгадки.

7 я

_____

~~ч~~

_____

~~м~~

_____

~~як~~

_____

~~кір~~

_____

~~іж~~

_____

Правильно вимовляю і записую слова з дзвінками приголосними звуками в кінці складу

1. Встав пропущені букви, дібравши перевірні слова.

зага__ка — _____ випа__ковий — _____
 гу__ки — _____ ни__ько — _____
 бері__ка — _____ хло__чик — _____

2. Прочитай словосполучення. Встав пропущені букви.

білий лебі__ь   ву__ька сте__ка
 бурий ведмі__ь   шви__кий поїз__
 двогорбий верблю__   ле__кий рюкз__а

3. Прочитай текст. Якщо помітиш помилки, виправ їх.

Білим снішком засипало лісові стешки. Ось
 легко стрибнула з гілки на гілку прутка білочка.
 Незабаром у її кіхтиках опинилася соснова шижка.
 До своєї нори майнула руда лисиця в теплій шупці.
 Швитко пробіх і сховався під дупком полохливий
 заець. І знову тихо.

4. Розгадай кросворд.

The crossword puzzle grid consists of 6 numbered clues:

- 1. (Across)
- 2. (Across)
- 3. (Across)
- 4. (Across)
- 5. (Across)
- 6. (Across)

There are also two vertical clues, both labeled '6', which correspond to the same image of a swan.

Правильно наголошую слова

1. Покажи стрілочкою схему кожного слова. Зверни увагу на **наголос**.

читання •

новий •

човен •

спина •

котрий •

завдання •

□ □

□ □

□ □ □

• вірші

• легкий

• разом

• навчання

• виразно

• нести

2. Прочитай речення. Постав **наголос** у виділених словах.

1. Знайди **добуток** чисел **одинадцять** і **п'ять**.

2. Туристи на велосипедах подолали **чотирнадцять** кілометрів. 3. Не соромся ставити **запитання**. 4. **Марійка** — моя найкраща **подруга**. 5. Старша **донька** бавилася з малим **братиком**.

3. Прочитай словосполучення. Постав **наголос** у виділених словах.

довгі **коси**

плачу від образи

добра людина

пшенична **мука**

коси траву

плачу за покупку

нажити **добра**

нестерпна **мука**

4. Прочитай речення, які склали учні. Визнач, хто з них **неправильно** поставив наголос у виділеному слові. Виправ помилку.

У слові допущена **пóмилка**.

Вчіться виправляти **помі́лки**.

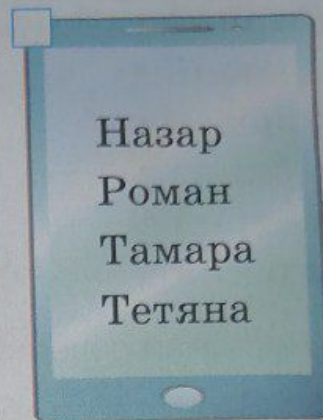
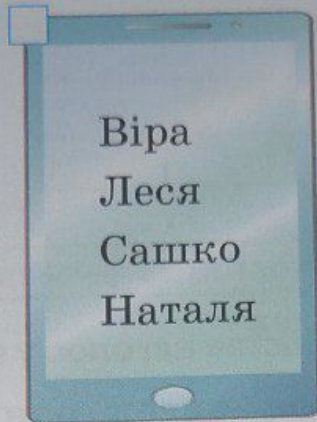
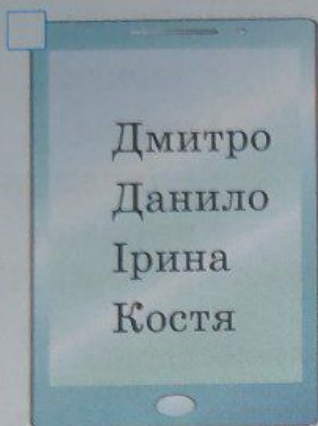
Це **помі́лка** на вивчене правило.

Розташовую слова в алфавітному порядку

1. Познач, у якому смартфоні імена розташовано в алфавітному порядку.

1

2

2. Прочитай прізвища письменників. Пронумеруй їх у такому порядку, як розташовані книжки цих авторів на полицях бібліотеки.

- Ніцой Лариса
- Бабкіна Катерина
- Павленко Марина
- Дерманський Сашко

- Воронина Леся
- Роздобудько Ірен
- Андрусяк Іван
- Кузьменко Дмитро

3. Прочитай назви марок автомобілів. Склади їх список в алфавітному порядку.

«Мерседес», «Ауді», «Шкода», «Шеврале», «Форд», «Тойота», «Фольксваген», «Міцубіші», «Тесла».

---

4. Літаки з аеропорту «Бориспіль» відправляються у різні міста світу. Прочитай назви цих міст і розташуй їх у такому порядку, як вони з'являться на табло аеропорту.

Рим, Афіни, Берлін, Мадрид, Туніс, Стокгольм, Париж, Анкара, Будапешт, Прага.

Правильно поділяю слова для переносу

1. Познач, у якій колонці **всі** слова **правильно** поділено на склади для переносу.

учи-тель
чай-ник
змі-я
род-зин-ка

ґу-дзик
ялин-ка
ан-те-на
паль-то

ве-сіл-ля
мрі-я
ра-йду-га
зу-бр

2. Прочитай назви дерев. Визнач, як можна їх переносити, і запиши у відповідні колонки, поділяючи для переносу.

Пальма, клен, береза, яблуня, кедр, ялина, слива, абрикос, дуб, черешня, груша, туя.

Не переносяться	Переносяться одним способом	Переносяться кількома способами
--------------------	--------------------------------	------------------------------------

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. Випиши слова, які **неправильно** поділені для переносу. Із них має утворитися запитання.

Я-кі, рід-ні, зна-йо-мий, дер-ева, тра-ва, рос-ту-ть, паль-ці, май-стер, біл-я, юр-ба, ва-шо-ї, по-дія, хо-джу, ш-ко-ли, ку-ку-ру-дза.

_____

_____

4. Запиши **відповідь** на запитання, яке утворилося в попередньому завданні. Поділи всі слова в цьому реченні вертикальними лініями на склади для переносу.

_____

_____

Розрізняю пряме і переносне значення слів

1. Прочитай вірш Надії Приходько. Підкресли слова, вжиті в **переносному** значенні.

Тихо осінь ходить гаєм.
Ліс довкола аж горить.
Ясен листя осипає,
дуб нахмурений стоїть.

2. Перевір, чи правильно дібрані словосполучення в колонках. Підкресли ті, що дібрані **неправильно**.

Словосполучення з прямим значенням

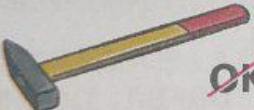
весела дівчинка
важка сумка
солодкі сні
прийшла мама
заховалося сонце
прокинулася земля

Словосполучення з переносним значенням

весела райдуга
важке завдання
солодкі яблука
прийшла осінь
заховалося кошеня
прокинулася дівчинка

3. Розгадай ребуси. Запиши слова-відгадки.

~~З~~
~~М~~ ~~ОК~~ ИЙ

БІ ~~РАФ~~ ТЬ

4. Склади і запиши **по два** речення зі словами-відгадками з попереднього завдання, вживаючи їх у **прямому** і **переносному** значеннях.

Добираю синоніми й антоніми

1. Покажи стрілочками, яка пара слів є **синонімами**, а яка — **антонімами**.

Синоніми

старий, новий
мокрый, вологий
чесний, правдивий
солодкий, кислий
дрімати, спати
лінуватися, працювати

Антоніми

2. Випиши з довідки **синоніми** до поданих слів.

Довідка: тужить, регоче, ридає, хихикає, печалиться, рюмсає.

Сміється, _____

Плаче, _____

Сумує, _____

3. Прочитай речення. Добери **антоніми** до виділених слів і запиши.

1. Хліб не **свіжий**, а _____

2. Газета не **свіжа**, а _____

3. Новини не **свіжі**, а _____

4. Сорочка не **свіжа**, а _____

5. Огірки не **свіжі**, а _____

4. Добери **антонім** і **синонім** до кожного слова й запиши у відповідну колонку.

Синонім

Антонім

_____ веселий _____

_____ гарний _____

_____ ідуть _____

_____ говорить _____

Розпізнаю багатозначні слова

1. Розгадай ребус. Запиши слово-відгадку. Склади і запиши з ним **три** речення, щоб у кожному воно мало **інше значення**.

_____

_____

_____

2. Прочитай сполучення слів. Підкресли в кожному **багато-значне** слово. Утвори з цим словом своє словосполучення, щоб воно мало **інше значення**.

танцюють діти _____

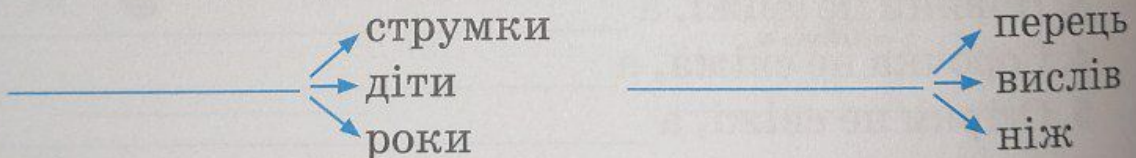
вербові котики _____

гірка правда _____

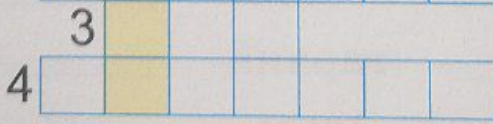

3. Визнач, яке **багатозначне** слово пропущено в кожній колонці. Запиши його. Можеш пошукати це слово у довідці.

Довідка: течуть, минають, біжать, смачний, ласкавий, гострий.

4. Розгадай кросворд. Випиши з нього **багатозначні** слова.

Досліджую фразеологізми

1. Прочитай вислови. Знайди серед них **фразеологізми** і підкресли їх.

бабусині кури
кури не клюють
давати волю сльозам
втирати сльози

золота голова
одягти на голову
заячі вуха
заяча душа

2. Покажи стрілочками значення кожного фразеологізму.

як нова копійка •	• бідний
як билина в полі •	• досвідчений
як грім з ясного неба •	• чистий
голий і босий •	• несподівано
собаку з'їв •	• самотній

3. Прочитай речення. Знайди і підкресли в них **фразеологізми**.

1. Цей чоловік не вартий доброго слова. 2. Дівчата працюють, як мокре горить. 3. Цей хлопець такий, що хоч до рани приклади. 4. Вона біситься з жиру. 5. Комуś дістанеться все, а комуś — дірка з бублика.

4. Розглянь малюнки. Добери за кожним **фразеологізм** і запиши. Можеш використати слова з довідки.

Довідка: голова, раки, сніг, пекти, як, на.

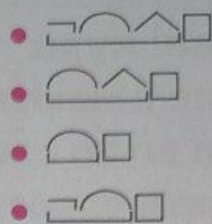

Визначаю будову слова

1. Покажи стрілочками схему будови кожного слова.

- друг •
- подруга •
- дружба •
- подружній •

2. Випиши з тексту **спільнокореневі** слова. Розбери їх за будовою.

Діти вибігли на дитячий майданчик. Дітлахи люблять тут гратися. Менші дітки спускаються з гірки. А старша дівтора розважається на гойдалках.

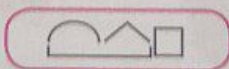
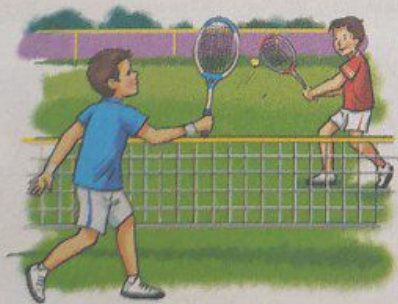

3. Розбери за **будовою** виділені слова. Утвори **нове** слово із зазначених частин цих слів і запиши.

Префікс слова **безмежна**
Корінь слова **хмарки**
Суфікс слова **модне**
Закінчення слова **дорогий**

4. Розглянь малюнки. Добери за ними **три** слова за поданою схемою. Запиши ці слова і розбери за будовою.

Розрізняю співзвучні префікси і прийменники

1. Познач, у якому ряду словосполучення записані **правильно**.

Поплив поозеру; дочитала докінця; зробили здерева.

По плив по озеру; до читала до кінця; з робили з дерева.

Поплив по озеру; дочитала до кінця; зробили з дерева.

2. Спиши словосполучення, розкривши дужки.

(до) біг (до) фінішу _____

(зі) сходинок (зі) скочив _____

(на) сипав (на) тарілку _____

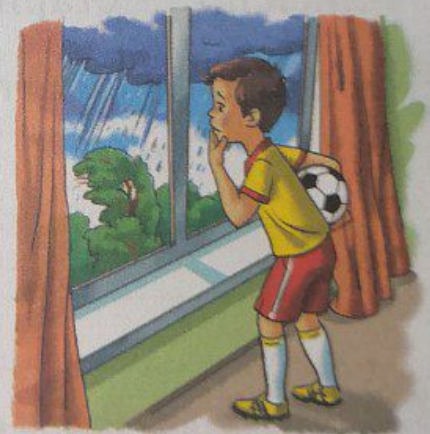
(під) праску (під) ставила _____

(від) роботи (від) почили _____

3. Прочитай текст. Устав пропущені префікси і прийменники.

Юрко _____ йшов _____ шко-
ли. _____ мив руки, _____ обі-
дав, _____ зяв м'яча і вже мав
гайнути _____ стадіон. Але
раптом _____ сунула хмара,
_____ ступила сонце, і _____
вікном _____ тарабанили великі
краплини дощу.

4. Поеднай подані слова з префіксом або прийменником **від** і запиши.

чинити

моря

поїздки

класти

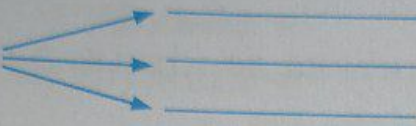
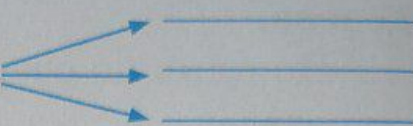
сестри

_____
_____

Досліджую слова з префіксами **пре-** і **при-**

1. Утвори слова з префіксами **пре-** або **при-** від поданих слів і запиши їх у відповідну колонку.

Єднати, озерне, мудрі, чистий, бити, добра.

пре при

2. Прочитай текст. Устав пропущені букви.

Ми пр__їхали на екскурсію в пр__красне місто Львів. Потяг пр__був на пр__міський вокзал. На пр__вокзальній площі нас зустрів пр__вітний екскурсовод. Він організував нам пр__чудову подорож історичними місцями Львова. Ми з пр__ємністю відвідали музеї, храми, милувалися пр__старими спорудами.

3. Добери і запиши про **три** слова з префіксами **пре-** і **при-**.

пре-

при-

_____

_____

_____

4. Прочитай речення. Якщо знайдеш **помилки**, виправ їх.

1. Чому про лисицю кажуть прихитра, а про вовка — призлий? **2.** На пресадибній ділянці гарно прежилися прикрасні куці смородини. **3.** На відпочинок до моря преїзять і прелітають туристи з різних куточків світу.

Утворюю слова за допомогою префіксів і суфіксів

1. Утвори слова з поданими **префіксами** і запиши.

до _____	за _____
пре _____	при _____
роз _____	без _____
най _____	від _____

2. Підпиши світлини. Утвори від записаних слів слова з **суфіксами** і запиши нижче. Познач суфікси.

_____

_____

3. Утвори слова за поданою схемою. Для цього добери і запиши пропущені **корені** цих слів.

(зелен)

_____

_____

най

_____

_____

ішій

_____

_____

4. Утвори за допомогою **префіксів** або **суфіксів** спільно-кореневі слова від поданих і запиши. Познач ці префікси і суфікси.

школа — _____	книга — _____
дорога — _____	магазин — _____
гра — _____	перемога — _____
люди — _____	квіти — _____

Розрізняю іменники — назви істот і неістот, власні і загальні назви

1. Прочитай слова. Підкресли назви істот.

Спорт, спортсмени, гра, змагання, тенісистка, футболіст, бігуни, м'яч, ракетки, тренер, стадіон, суперниця, переможці, велосипед, воротар.

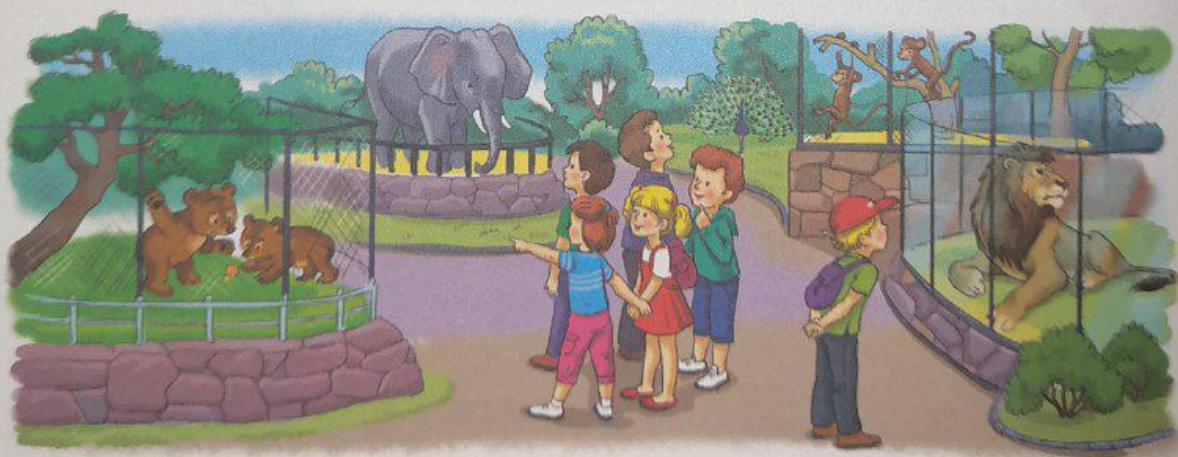

2. Прочитай розповідь Данилка. Якщо знайдеш помилки, виправ їх.

Бабуся ніна подарувала нам із сестрою лізою кошеля. Воно було біленьке і пухнасте. Ми з лізою стали придумувати йому кличку. Я запропонував назвати котика білячок, а ліза — пухнастик. Ми довго сперечалися, яка кличка краща. Суперечку припинила бабуся. Вона порадила поєднати частини назв пухнастик і білячок. І вийшла кличка — пухлячок.

3. Розглянь малюнок. Склади за ним три речення, використовуючи власні назви, і запиши. Підкресли власні назви.

Визначаю рід і число іменників

- 1. Постав подані іменники у формі **однини** і запиши в **другу** колонку. Визнач **рід** кожного із записаних іменників і зазнач його в **третій** колонці.

Множина	Однина	Рід
поїздки	_____	_____
моря	_____	_____
озера	_____	_____
курорти	_____	_____
пляжі	_____	_____
пальми	_____	_____

- 2. Прочитай текст. Вибери з довідки і встав пропущені слова. Шукай їх за поданими в дужках ознаками і змістом речень.

Довідка: деревця, діти, вишеньки, клен, берізка, вікно.

(Множ.) _____ посадили під вікнами будинку маленькі (множ.) _____. Під Оленчиним вікном росте (ж. рід, одн.) _____. Під Юрковим — (ч. рід, одн.) _____. А в Софійчине (с. рід, одн.) _____ заглядають (множ.) _____.

- 3. Утвори іменники **трьох** родів з поданими коренями і запиши у відповідні колонки.

лев

їжак

зай

Ч. рід

Ж. рід

С. рід

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Досліджую відмінки і відмінкові питання

1. Покажи стрілочками питання кожного відмінка.

Називний •	кому? чому?
Родовий •	кого? що?
Давальний •	хто? що?
Знахідний •	на кому? на чому?
Орудний •	кого? чого?
Місцевий •	ким? чим?

2. Зміни подані слова за відмінками і запиши.

Н. (хто? що?)	картина	друг
Р. (кого? чого?)	_____	_____
Д. (кому? чому?)	_____	_____
Зн. (кого? що?)	_____	_____
Ор. (ким? чим?)	_____	_____
М. (на кому? на чому?)	_____	_____

3. Прочитай словосполучення. Постав **питання** до іменників і запиши в дужках.

- спускатися (_____) з гірки
дарувати (_____) мамі
побачили (_____) білку
домовився (_____) з другом
сиділа (_____) на гілці

4. Прочитай текст. Визнач **відмінок** виділених слів і познач його над словом.

Нерідко **їжака** можна побачити з **яблуком** на голках. Дехто думає, що він запасає їх на зиму. Але це не так. У звірят серед голок заводяться різні **паразити**. Щоб їх позбутися, **їжаки** качаються по яблуках. **Кислий** яблучний **сік** стікає по голках до **шкіри** і виганяє паразитів.

Змінюю іменники за відмінками

1. Допиши відмінкові закінчення в словах.

Н. (хто? що?)	хліб _____	вод _____	сонц _____
Р. (кого? чого?)	хліб _____	вод _____	сонц _____
Д. (кому? чому?)	хліб _____	вод _____	сонц _____
Зн. (кого? що?)	хліб _____	вод _____	сонц _____
Ор. (ким? чим?)	хліб _____	вод _____	сонц _____
М. (на кому? на чому?)	на хліб _____	на вод _____	на сонц _____

2. Прочитай текст. Устав пропущені закінчення в словах.

У ліс _____ серед трав _____ мож-
на побачити вуж _____ . У вуж _____
в рот _____ є великі гострі зуб _____ .
Він ловить миш _____ і навіть ма-
леньких птах _____ . Захищаючись,
вуж може перекусити шкір _____ людин _____ . Але
в його зуб _____ немає отрут _____ . Тому укус вуж _____
не заподіє смертельної шкод _____ .

3. Запиши відповіді на подані запитання. Підкресли іменни-
ки. Познач у них закінчення.

1. До кого їде Наталя?
2. Де хлопці ловили рибу?
3. Кому мама подарувала ляльку?
4. Чим порізали хліб?
5. Кого побачили діти?

Визначаю початкову форму іменників

1. Прочитай текст. Підкресли іменники, вжиті у **початковій формі**.

Є в нашому селі широка тиха вулиця. В одному кінці її росте тополя, а в іншому — дуб. Узимку на цій вулиці ковзанка. Діти беруть ковзани і приходять сюди кататися. Тоді тут стає гамірно, і лунає дитячий сміх.

2. Прочитай словосполучення. Підкресли **іменники**. Постав їх у **початковій формі** і запиши.

Грали м'ячем, зустріла подружок, звисали над водою, тягнуться до сонця, читаю книжки, говорили по телефону, розповіли вчительці.

---

3. Прочитай речення. Підкресли іменники, вжиті у **початковій формі**.

1. У двір зайшов їжак. **2.** Юрко потрапив під дощ.
3. Спорт загартовує здоров'я. **4.** На дерево сіла ворона. **5.** Під лежачий камінь вода не тече.

4. Розглянь світлину. Склади за нею **два** речення, вживаючи іменники у **початковій формі**. Визнач, яким членом речення є ці іменники. Поясни чому.

Досліджую закінчення іменників жіночого роду в родовому відмінку однини

1. Прочитай словосполучення. Підкресли іменники жіночого роду в **родовому** відмінку **однини**.

у своєї бабусі

від щирої душі

родючої землі

звернувся до продавчині

з нового автомобіля

побачила білку

люблю матусю

біля залізничної колії

2. Постав подані іменники в **родовому** відмінку **однини**.

Квартира, інформація, удача, доля, мрія, пожежа, дружба, тиша.

---

3. Прочитай речення. Допиши закінчення в словах.

1. З-під високої круч ___ б'є джерело. 2. З яблун ___ падають спілі яблука. 3. Соковиті плоди зривають з груш ___. 4. На сцен ___ виступають актори. 5. З банк ___ дістали мед. 6. Ці туфлі пасують до твоєї сукн ___.

4. Розглянь предмети на світлинах. Склади **три** речення з назвами цих предметів, поставивши їх у **родовому** відмінку **однини**.

Вживаю паралельні форми іменників чоловічого роду в давальному і місцевому відмінках однини

- 1. Постав подані іменники у відповідних відмінках.

Верблюд, оазис, турист, відпочинок.

Давальний _____

Місцевий _____

- 2. Прочитай речення. Встав пропущені закінчення в словах.

1. Я вдячна своєму вчителю _____ Віктору _____ Петровичу _____. 2. Марійка подарувала брату _____ Богдану _____ футбольного м'яча. 3. Онуки допомагали дідусю _____ Івану _____ обривати яблука. 4. Учителька доручила учню _____ Андрію _____ роздати зошити.

- 3. Розглянь світлини. Склади і запиши три речення про зображених тварин, вживаючи їх назви в давальному або місцевому відмінках однини.

Спостерігаю за чергуванням приголосних звуків у давальному і місцевому відмінках однини

1. Прочитай текст. Встав пропущені **букви** в іменниках.

На бере ___ і річки сидів рибалка. У ру ___ і він тримав вудку. На вуд ___ і тріпався окунець. Рибал ___ і хотілося швидше зняти його з гачка. А риб ___ і не хотілося потрапляти до рук рибалки. Окунець вдарив рибалку по но ___ і і зірвався з гачка. Тільки круглі кола залишив на річ ___ і.

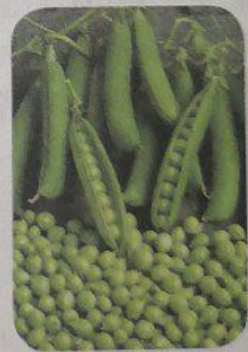

2. Прочитай речення. Знайди і виправ **помилки**.

1. При дорозі росте калина. 2. Туристи спускались по гірській стежці. 3. У правому вухі дівчинки була сережка. 4. Діти розповіли Ользі Петрівні про свої мрії. 5. У парку на лавці сиділа мама з немовлям. 6. У високосному року 366 днів.

3. Склади і запиши **три** речення за світлинами, вживаючи іменники у формі **давального** або **місцевого** відмінка однини.

Спостерігаю за чергуванням голосних звуків під час відмінювання іменників

1. Спиши словосполучення, поставивши слова, що в дужках, у відповідній формі.

подряпина на (ніс) _____

майданчик у (двір) _____

кольори (осінь) _____

у мікрохвильовій (піч) _____

багато (радість) _____

2. Прочитай речення. Встав пропущені букви в словах.

1. Річка вкрилася л _____ дом. 2. Автомобіль зупинився біля вор _____ т. 3. Собака не завжди дружить з к _____ том. 4. Сардельки зручно їсти н _____ жем і виделкою. 5. Хлопці запускали пап _____ рові літачки. 6. На шк _____ льному дв _____ рі зібралась дітвора.

3. Прочитай словосполучення. Знайди і виправ помилки.

дрібка сілі

життя на північі

до шісти годин

молочна коровка

червоного коліру

до заходу сонця

з вісьми годин

ласуємо пирігом

4. Склади і запиши **три** речення за світлинами і поданими прийменниками.

У

До

На

Досліджую закінчення іменників жіночого роду в орудному відмінку

1. Прочитай словосполучення. Підкресли іменники жіночого роду в **орудному** відмінку **однини**.

суп з квасолею
сир зі сметаною
їли петрушку
приправа до каші

поспішають до школи
написав ручкою
висить на стіні
стояли під березою

2. Постав подані іменники в **орудному** відмінку **однини** і запиши.

Мрія, груша, втеча, хвиля, межа, школа, лінія, огорожа.

---

3. Прочитай словосполучення. Встав пропущені закінчення в словах.

італійською мов _____
смачною їж _____
солодкою дин _____

задумався над задач _____
цікавитися історі _____
насолоджуватися тиш _____

4. Склади і запиши **три** речення за світлинами, вживаючи іменники у формі **орудного** відмінка **однини**.

Досліджую закінчення іменників чоловічого роду в орудному відмінку однини

1. Постав подані іменники в **орудному** відмінку **однини** і запиши у відповідні колонки.

Кінь, дощ, край, дуб, день, чай, плащ, стовп, коро-
вай, транспорт, гай, клен.

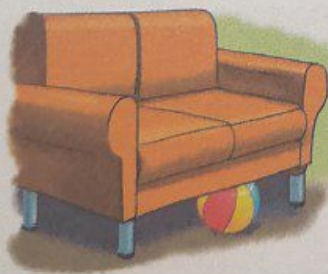
Закінчення **-ом**   Закінчення **-ем**   Закінчення **-єм**

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

2. Прочитай речення. Встав пропущені **закінчення** в словах.

1. Журавлі у небі летіли ключ _____. 2. Сьогодні ми
вчилися користуватися компас _____. 3. Іванко порізав
нож _____ ковбасу. 4. Головні члени речення підкресли
олівц _____. 5. Під трухлявим пн _____ було кубло їжака.
6. На палубі стояв капітан з бінокл _____ у руках.

3. Розглянь малюнки. Склади за ними **три** речення, вживаю-
чи іменники **чоловічого** роду у формі **орудного** відмінка
однини, і запиши.

_____

_____

_____

Досліджую написання іменників жіночого роду з основою на приголосний звук в орудному відмінку однини

1. Запиши подані іменники в **орудному** відмінку **однини**.

Вогкість, кров, медаль, хоробрість, постіль, матір, гусінь, совість.

---

2. Прочитай речення. Встав пропущені **букви** в словах.

1. Після дощу запахло свіжіст _____. 2. Ми задоволені подорож _____. 3. Під тін _____ сосни було прохолодно. 4. Луки вкрилися зелен _____. 5. Мама з любов _____ турбується про дітей. 6. Україна славиться багатою рослинніст _____.

3. Прочитай словосполучення. Знайди і виправ **помилки**.

пізньою осіню

зустрівся з рисою

славився щедрістю

завісили тюлю

залиті повін'ю

з божою милістю

4. Розгадай ребуси. Склади і запиши речення з кожним словом-відгадкою, вживаючи його у формі **орудного** відмінка **однини**.

~~к~~ ль

~~а~~ дість

Досліджую закінчення іменників у родовому і місцевому відмінках множини

1. Запиши подані іменники в **родовому** відмінку **множини**.

Ніч, диня, квітка, радість, хмара, тінь, сестра.

---

2. Спиши речення, опустивши дужки.

1. Учні взялися за обкопування (яблуні, груші, сливи). 2. У гаю росло багато (сосни, ялини, берези).

3. Ми дістали з (валізи) і (сумки) багато (речі).

---

3. Встав у речення пропущені слова. Можеш скористатися довідкою.

Довідка: класи, вулиці, моря, дахи, океани.

1. Автомобілі мчать по _____ міста.

2. Дощ тарабанить по _____ будинків.

3. Після дзвінка учні розійшлися по _____.

4. По _____ і _____ ходять кораблі.

4. Розглянь світлини. Склади за ними словосполучення з **числівника** та **іменника** і запиши.

Розбираю іменник як частину мови

1. Підкресли в кожному рядку **іменник**, який стоїть у зазначеному відмінку.

Н. — селом, у садку, яблуня, за хатою

Р. — ромашкою, на полі, росу, пшениці

Д. — у картоплі, городом, грядці, з буряка

Зн. — лісом, на дереві, березу, з дуба

Ор. — за озером, берега, у воді, риби

М. — на подвір'ї, школи, за клумбою, квітку

Кл. — сонця, з вітром, хмаркою, дощику

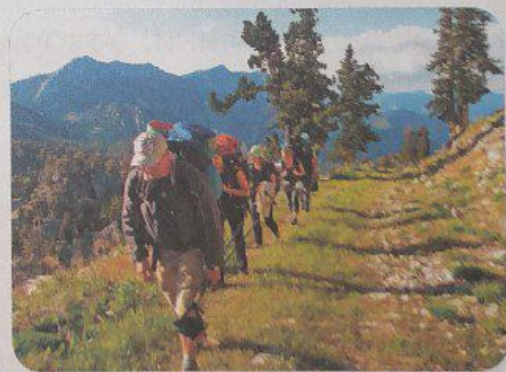
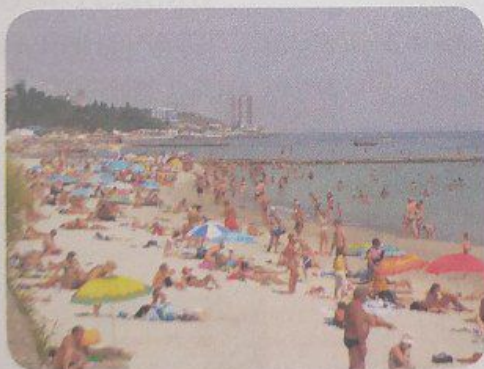
2. За поданим розбором визнач, у якому словосполученні є такий **іменник**. Познач це словосполучення.

Слово відповідає на питання *кого?*, початкова форма (*хто?*) *товариш*, іменник, істота, загальна назва, чоловічий рід, множина, знахідний відмінок.

- маю товариша
- прийшов до товаришів
- поважаю товаришів

3. Розглянь світлини. Склади за ними **два** речення і запиши. Підкресли **іменники**. Познач їх **відмінок**.

Пригадую вивчене про прикметник

1. Прочитай текст. Підкресли в ньому **прикметники**.

Автомобілі займають особливе місце в житті людини. Вони бувають різні за призначенням: легкові, вантажні, автобуси, спортивні. Автомобілі мають заводську марку і порядковий номер моделі. Окремі автомобілі носять ім'я власника заводу. Це «Форд», «Рено», «Опель». Цікаве походження у відомої назви машини «Мерседес». Вона походить від імені улюбленої дочки багатого чоловіка, який підтримав винахідника цієї машини.

2. Постав подані у словосполученнях **прикметники** в **однині** і запиши у відповідну колонку.

Довгі вуха, куці хвости, короткі лапи, прижмурені очі, гострі зуби, круглі голови, довгі носи, полохливі серця, теплі шуби.

Ч. рід

Ж. рід

С. рід

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. Розглянь світлини. Утвори за ними словосполучення прикметників з іменниками і запиши. Познач **рід** і **число** прикметників.

_____
_____
_____

Спостерігаю за відмінюванням прикметників

1. Прочитай словосполучення. Постав **питання** до прикметників і запиши в дужках.

Води ( ) холодної; на полі ( )
футбольному; дідусеві ( ) сивому; план-
шета ( ) нового; з вигуками ( )
веселими; у подорожі ( ) цікавій.

2. Запиши прикметники у вказаному в дужках **відмінку**.

синя — (Ор.) _____

літній — (Р.) _____

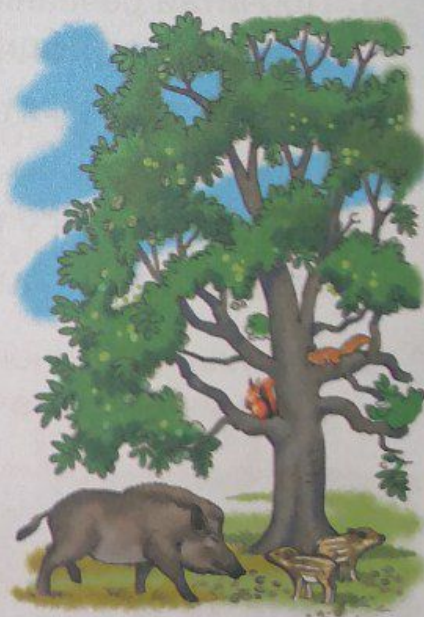
вчорашнє — (Д.) _____

мужня — (Зн.) _____

веселі — (М.) _____

3. Прочитай текст. Устав пропущені **закінчення** в прикметниках.

Біля глибок _____ озера на схи-
лі крут _____ яру шумлять
товстелезн _____ крислат _____
горіхи. На деревах рясно пло-
дів. Тому сюди восени часто
навідуються дик _____ каба-
ни — поласувати смачн _____
горіхами. Стрибають по гілках
хазяйновит _____ білочки. Вони
збирають багат _____ урожай,
на довг _____ зиму запасують.
І люди також приходять.

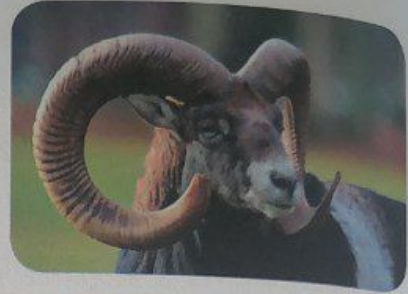
За Гнатом Майстренком

Визначаю початкову форму прикметників

1. Прочитай текст. Підкресли прикметники, вжиті у **початковій формі**.

Ох, який він круторогий та м'який! Це гірський баран — не простий. У нього вовна густюща, волос дуже тонкий. З його вовни рукавички плести добре, шкарпетки, фуфайки. Різний одяг можна зіткати, навіть валянки зваляти. І все буде дуже тепле.

2. Прочитай словосполучення. Підкресли **прикметники**. Постав їх у **початковій формі** і запиши.

Вечірня зірка, молодого місяця, у темному небі, яскравим блиском, зоряної ночі, в зимову пору, морозного вечора, лапаті сніжинки.

---

3. Прочитай речення. Визнач, які прикметники вжиті у **початковій формі**. Підкресли їх.

1. У тренажерний зал зайшов молодий інструктор.
2. Сірий котик заліз у синій рюкзак. 3. Задоволений Петрик тримав у руці великий шматок пирога. 4. Тенісний м'ячик закотився під журнальний столик.

4. Розглянь малюнок. Склади за нею **два** речення, вживаючи прикметники у **початковій формі**. Підкресли їх.

Досліджую закінчення прикметників жіночого роду в давальному і місцевому відмінках

1. Постав подані прикметники в **давальному** і **місцевому** відмінках.

Давальний

Місцевий

біла

_____

_____

синя

_____

_____

красива

_____

_____

2. Прочитай речення. Встав пропущені **закінчення** в словах.

1. По нов _____ асфальтован _____ дорозі мчав автомобіль. 2. Діти допомогли стареньк _____ стурбован _____ бабусі перейти вулицю. 3. На кучеряв _____ вербі, молод _____ липі і висок _____ сосні сиділи сірі ворони. 4. Пасажири привітно усміхнулись чемн _____, уважн _____ і добр _____ дівчинці.

3. Прочитай вислови. Знайди і виправ **помилки**.

на білі скатертині

подарував дорогі матусі

у старі сумці

повірив хитрі лисиці

по просторі кімнаті

розповів менші сестрі

4. Розгадай ребуси. Склади і запиши **речення** з кожним словом-відгадкою, вживаючи їх у формі **місцевого** відмінка.

~~А~~ ОВА

НА

_____

_____

_____

_____

Утворюю прикметники за допомогою префіксів і суфіксів

1. Прочитай прикметники. Познач у них **префікси** і **суфікси**.

прекрасний
небесне
дитяча

наймудріша
щорічні
шкільне

розумний
підводне
смішні

2. За допомогою префікса **най-** і суфікса **-іш-** утвори від поданих слів **прикметники** і запиши.

чиста — _____
біле — _____
рідна — _____

сильний — _____
свіжі — _____
спритний — _____

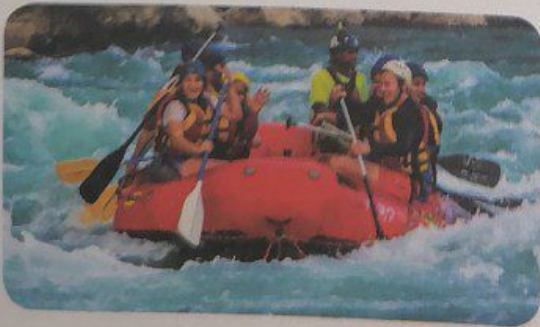

3. Перебудуй подані словосполучення так, щоб у них з'явилися **прикметники**, і запиши. Познач **суфікси** у прикметниках.

сміх дитини — _____
краса осені — _____
гра в комп'ютері — _____
похід туристів — _____
канікули взимку — _____
допомогти вчасно — _____

4. Розглянь світлину. Добери за нею якомога більше **прикметників** і запиши. Познач у них **префікси** і **суфікси**.

Досліджую прикметники із суфіксами -ськ, -зьк, -цьк

1. Познач рядок, у якому всі прикметники записані **правильно**.

- сільський, запоріжський, чумацький
- сілський, запоріжський, чумацький
- сільський, запорізький, чумацький

2. Утвори і запиши **прикметники** від поданих іменників.

Україна, Київ, Франція, Париж, Чехія, Прага.

---

3. Перебудуй подані словосполучення так, щоб у них з'явилися **прикметники**.

парк в Умані — _____

замок у Львові — _____

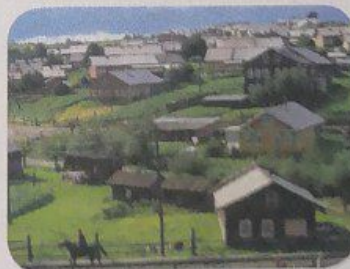
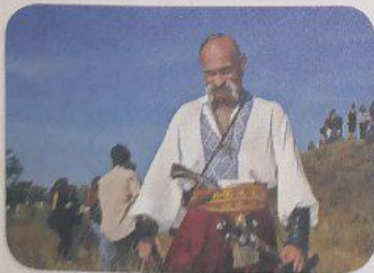
заводи в Запоріжжі — _____

ярмарок у Сорочинцях — _____

фонтани у Вінниці — _____

4. Розглянь світлини. Підпиши їх. Утвори від цих слів прикметники з суфіксами **-ськ-**, **-зьк-** або **-цьк-** і запиши під ними. Склади і запиши **речення** з кожним утвореним прикметником.

Визначаю рід, число і відмінок прикметників

- 1. Прочитай текст. Підкресли **прикметники**. Познач над кожним його **рід і число**.

Велика кругла квітка соняшника нагадує своєрідний кошик. Жовте суцвіття її складається з тисячі маленьких квіточок. Плідні квітки розташовані всередині, а попід краєм кошика — безплідні. Вони утворюють жовте, сонцесяйне обрамлення. А щільне кільце із зелених листків тугим обручем стягує цей кошик.

- 2. Встав пропущені **закінчення** в прикметниках. Визнач **відмінок**, у якому кожний із них ужитий, і познач над ним.

1. Молодш _____ школярі з радісн _____ вигуками вибігли на шкільн _____ подвір'я. 2. Петрик з молодш _____ братиком захопилися комп'ютерн _____ грою. 3. Наталочка хотіла бути схож _____ на старш _____ сестру. 4. У спортивн _____ магазині тато купив старш _____ синові дорожн _____ велосипед, а маленьк _____ донечці — дитяч _____ триколісн _____.

- 3. Запиши словосполучення у вказаному в дужках **відмінку**. Підкресли **закінчення прикметників**.

цікава гра — (Р.) _____
спортивне змагання — (Д.) _____
новий смартфон — (Ор.) _____
мотузковий парк — (Зн.) _____
бігова доріжка — (М.) _____

Розбираю прикметник як частину мови

1. Підкресли в кожному рядку **прикметник**, який стоїть у зазначеному **відмінку**.

Н. — радісного, спритна, чудової, чесним

Р. — приємне, захопливу, цікавого, смішну

Д. — у новому, чарівній, чемною, таємниче

Зн. — загадкову, гарному, у казковій, кмітлива

Ор. — телефонного, контактному, комп'ютерною

М. — на книжковій, біля шкільного, до нового

2. За поданим розбором визнач, у якому словосполученні є такий **прикметник**. Познач це словосполучення.

Слово відповідає на питання *яким?*, початкова форма (*який?*) *новий*, прикметник пов'язаний з іменником *електросамокатом*, чоловічий рід, однина, орудний відмінок.

на новому електросамокаті

новим електросамокатом

нового електросамоката

3. Розглянь світлини. Склади і запиши за ними **два** речення, вживаючи прикметники. Підкресли **прикметники**. Познач їх **відмінок**.

Розпізнаю числівники в реченні і тексті

1. Прочитай текст. Підкресли числівники.

Кит — найбільша тварина у світі. Довжина його тіла може сягати двадцяти п'яти метрів. Великий кит важить шістнадцять тонн. У пащу кита може увійти човен. Але глотка в нього вузька. Він ковтає тільки дрібну рибчинку.

Кити живуть в океані. Вони плавають невеличкими зграями по три або чотири кити разом. Малята китів мають довжину близько восьми метрів. Ростуть вони повільно. Дорослими вважаються кити в двадцять років.

2. Запиши подані числа словами так, щоб у першому випадку вони означали **кількість** предметів, а в другому — **порядок** при лічбі.

8 _____
11 _____
50 _____
100 _____

3. Розгадай ребуси. Склади і запиши **речення** з кожним словом-відгадкою, використовуючи **числівники**.

5

~~ь~~

~~су~~

40

~~к~~

~~ка~~

_____

_____

_____

_____

Досліджую форми родового відмінка числівників 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100

1. Прочитай речення. Підкресли **числівники**, які стоять у формі **родового** відмінка.

1. Від п'ятдесяти метрів тканини відрізали чотири шматки по шість метрів кожний. 2. Щоб одержати дев'яносто, Назар до сорока додав п'ятдесят, а Софійка — від ста відняла десять.

2. Спиши вислови, замінивши числа словами.

дожити до 100 років — _____
відняти від 70 — _____
додати до 80 — _____
близько 90 метрів — _____

3. Прочитай речення. Знайди і виправ допущені **помилки**.

1. Ялина може жити до двохсот п'ятьдесяти років і сягати у висоту до сорок метрів. 2. Робоча бджола живе влітку від тридцяти п'яти до шістьдесяти п'яти днів. 3. Зебра може розвивати швидкість до шестидесяти п'яти кілометрів за годину, заєць — до семидесяти, а лев — до восьмидесяти.

4. Розгадай ребуси. Склади і запиши **речення** з кожним словом-відгадкою, поставивши його у формі **родового** відмінка.

~~А~~

~~ПІ~~

~~ЛЕТ~~

Правильно вживаю форми числівників на позначення часу протягом доби

1. Прочитай режим дня Артемка. Користуючись ним, запиши відповіді на подані запитання. **Числа** записуй **словами**.

Режим дня

7.00 — встаю.	18.00 — гуляю на вулиці.
7.10 — роблю зарядку.	19.00 — вечеряю.
7.30 — снідаю.	19.30 — складаю ранець на завтра.
7.50 — іду до школи.	20.00 — обговорюємо в сім'ї події дня.
8.30 — початок уроків.	21.00 — лягаю спати.
16.00 — повертаюся зі школи.	
16.30 — іду в басейн.	

1. О котрій годині Артемко встає?
2. З котрої години починаються уроки в школі?
3. До котрої години Артемко перебуває у школі?
4. О котрій годині йде в басейн?

---

2. Склади і запиши свої **чотири запитання** за режимом дня Артемка. Числа записуй словами.

---

3. Запиши, коли ти **снідаєш, обідаєш і вечеряєш**. Числа записуй словами.

Розпізнаю займенники

1. Прочитай вірш Ігора Січовика. Підкресли займенники.

Я узяв лопату і почав копати
за селом ямки легко, залюбки.
Ти носив із дому саджанці без втоми ...
Він саджав дерева швидко, без перерви,
а вона водичку доставала з річки
і з відерця вміло саджанці поїла.
Сонце не лінилось — і воно з'явилося:
з нами працювало, землю зігрівало...
В теплі дні травневі зацвітуть дерева,
і тоді ми радо назвемо їх садом.
А настане осінь, ви заходьте в гості,
поласуйте з нами ніжними плодами.

2. Виправ у тексті **недолік**, використовуючи **займенники**.

Пінгвіни — мешканці Антарктиди. Пінгвіни чудово пристосовані для перебування в холодній воді й на льоду. Завдяки підшкірному жиру пінгвіни легко переносять низькі температури.

Дивує любов пінгвінів до музики. Пінгвіни можуть годинами її слухати. Пінгвінам також подобається позувати перед об'єктивом фотоапарата.

3. Знайди в поданих словах заховані **займенники**. Підкресли їх. Склади з кожним **речення** і запиши.

червона

вишня

намисто

Досліджую особові займенники

1. Познач стрілочкою **особу** і **число** кожного займенника.

ми •	• 3 ос., мн.
вони •	• 1 ос., одн.
ти •	• 2 ос., мн.
вона •	• 1 ос., мн.
я •	• 3 ос., одн.
ви •	• 2 ос., одн.

2. Прочитай текст. Підкресли в ньому особові займенники. Познач їх **особу** і **число**.

Я люблю читати книжки. А ти? Ми з друзями щотижня відвідуємо шкільну бібліотеку. Там звертаємось до бібліотекарки. Вона допомагає знайти цікаві книжки. А ви з друзями часто ходите до бібліотеки?

3. Спиши словосполучення, вставивши зазначені в дужках займенники.

(2 ос., одн.) веселий — _____

(3 ос., одн.) привітна — _____

(1 ос., мн.) задоволені — _____

(3 ос., мн.) щасливі — _____

(1 ос., одн.) здивована — _____

4. Утвори і запиши **три** слова з поданих займенників. Склади з кожним із них **речення** і запиши.

Я

ми

ти

ви

Спостерігаю за відмінюванням займенників 1-ої та 2-ої особи

1. Підкресли займенники 1-ої і 2-ої особи.

Він, я, ви, воно, ми, вони, ти, вона.

2. Запиши займенники у вказаному в дужках відмінку.

ми — (Ор.) _____ ви — (Р.) _____

я — (Д.) _____ ти — (М.) _____

3. Спиши речення. Постав займенники, що в дужках, у відповідній формі.

1. Дякую (ви) за турботу. 2. Навчіть (ми) кататися на велосипеді. 3. У (ти) дві грушки, а в (я) два яблука. 4. Я дам (ти) яблуко, а ти (я) — грушку. 5. (Я) хочеться зробити (ви) приємне.

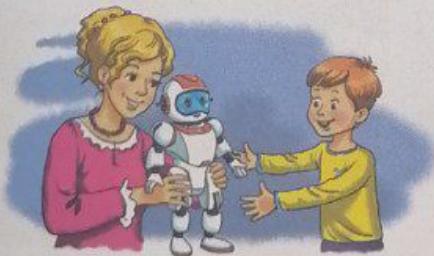

---

4. Розглянь малюнки. Склади за ними два речення із займенниками і запиши. Підкресли займенники. Познач їх відмінки.

Досліджую відмінювання займенників 3-ої особи

1. Запиши подані займенники у вказаному в дужках відмінку.

вона — (Ор.) _____ воно — (Р.) _____

вони — (Д.) _____ він — (М.) _____

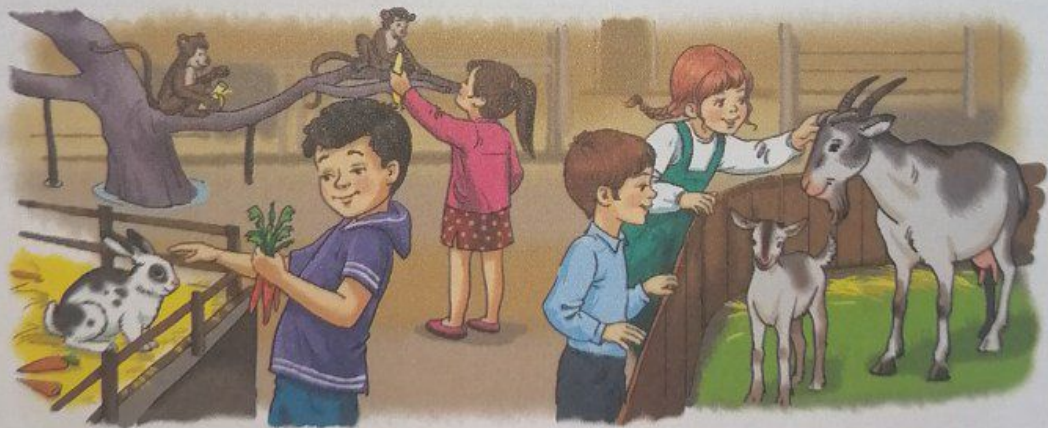

2. Прочитай речення. Перевір, чи правильно написані займенники. Якщо бачиш помилки, виправ їх.

1. У його були новенькі ролики, і всі діти заздрили ньому.
2. Прийде весна, а з єю і тепло настане.
3. На йому були новенькі джинси, а на їй — модна куртка з вишивкою на комірці.
4. Друзі чекали свята і готувалися до його.
5. Школярі не самі відправились на пікнік, з їми були батьки і вчителька.

3. Розглянь малюнок. Запиши назви зображених тварин. Заміни кожену назву займенником і запиши в наступному рядку. Склади два речення за малюнком, використовуючи займенники.

Розбираю займенник як частину мови

1. Прочитай текст. Підкресли займенники. Познач над кожним його **особу** та **число**.

У мене чудовий дідусь. Ми з ним дружимо і про все один одному розказуємо. Ось, наприклад, дідусь сказав мені, що в нього болить коліно. Він травмував його ще в молодості, працюючи на будівництві. Я ж признався дідусеві, що то не кіт, а я ненароком розбив улюблену мамину вазу. Мамі дідусь про це не сказав. У нас із ним свої секрети.

2. За поданим розбором визнач, у якому словосполученні є такий **займенник**. Познач це словосполучення.

Слово відповідає на питання *з ким?*, початкова форма (*хто?*) *він*, займенник, 3-я особа, однина, орудний відмінок.

- познайомилися з нею
- привітався з ним
- попрямував до них

3. Розглянь малюнки. Склади за ними **два** речення із **займенниками** і запиши. Підкресли займенники. Познач їх **відмінок**.

Розпізнаю дієслова

1. Прочитай текст. Підкресли в ньому **дієслова**.

Якщо хочете допомогти птахам узимку, вивішуйте годівниці. У них щоденно насипайте крихти хліба, зерно, соняшникове насіння. Годівницю легко виготовити самому. Для цього візьміть чотири мотузки й коробку. У кутках коробки зробіть чотири отвори, протягніть через них мотузки, закріпіть їх угорі вузлом. Готову годівницю повісьте на гілці дерева.

2. Прочитай текст. Випиши **дієслова з іменниками**, які з ними пов'язані.

Діти полюбляють різні розваги. Одні захоплюються катанням на велосипеді, роликах чи скейтборді. Інші грають у футбол. Хтось плаває в басейні. Комуś подобаються комп'ютерні ігри. Когоś захоплює теніс, бадмінтон чи дартс. А які розваги подобаються тобі?

---

3. Розглянь світлини. Вибери з довідки **дієслово**, яке підходить до всіх світлин. Склади і запиши з ним **речення**.

Довідка: цокає, лле, рушає, іде, ступає.

Розпізнаю неозначену форму дієслова

- 1. Прочитай приказки. Підкресли дієслова в **неозначеній формі**.

1. Краще не обіцяти, як не можеш слова тримати.
2. Добре тому жити, хто вміє дружити. 3. Як без діла сидіти, то можна одуріти. 4. Гуртом добре й батька бити. 5. Хочеш їсти калачі, не сиди на печі. 6. Любиш кататися, люби й саночки возити.

- 2. Утвори **неозначену форму** поданих дієслів і запиши.

пливуть

біжу

стрибнув

виграла

- 3. Напиши **3–4 речення** про те, що ти любиш робити у вільний час. Використай дієслова в **неозначеній формі** і підкресли їх.

- 4. Розглянь світлини. Склади за ними **два речення**, використовуючи **дієслова в неозначеній формі**.

Змінюю дієслова за числами

- 1. Покажи стрілочками **число** дієслів.

Однина

мандрує
цікавляться
конструюю
тренувався
захоплюються

Множина

- 2. Зміни подані дієслова за **числами**.

сміється — _____ ходили — _____
зрадіє — _____ крокують — _____
обідав — _____ прийдуть — _____

- 3. Прочитай плутанку. Підкресли **дієслова**. Познач їх **число**.

За одну лише хвилину   В річці риби не пірнають,
розповім вам всі новини: а під хмарами літають,
в нашій річці другий рік   запросили в гості ґаву,
не вода тече, а сік.   п'ють з вершками
Дітлахи приходять зранку,   чорну каву...
набирають соку в банки.   *За Тетяною Лисенко*

- 4. Розгадай ребуси. Склади і запиши **речення** з кожним словом-відгадкою, вживаючи його в **неозначеній формі**.

КУ

~~ИЧ~~ СЯ

ЗЛО

Визначаю часи дієслів

1. Прочитай текст. Підкресли дієслова. Познач над кожним його час.

Нещодавно я дізналась, що на півострові Флорида росте мильне дерево. Якщо дозрілі плоди його розтерти, утвориться мильна піна. Місцеві жителі здавна користувалися цим милом. Подібне мильне дерево росте і на західних схилах Анд у Південній Америці. Кора й деревина його містять сапонін. Ця речовина створює звичайну мильну піну.

З книги «Цікава географія»

2. Утвори від поданих дієслів різні часові форми і запиши у відповідні колонки.

Читати, вивчати, змагатися.

Теперішній час

Минулий час

Майбутній час

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. Розглянь світлину. Склади за нею три речення, використовуючи дієслова в минулому, теперішньому і майбутньому часі.

_____

_____

_____

_____

_____

Перевіряю написання закінчень дієслів теперішнього часу

- 1. Спиши сполучення слів, поставивши дієслова, що в дужках, у формі **теперішнього** часу.

ти (зустрічати) — _____

ми (ходити) — _____

ви (просити) — _____

ми (проводжати) — _____

ви (приносити) — _____

ти (дарувати) — _____

- 2. Прочитай текст. Підкресли слова, у яких бачиш **помилки**. Виправ їх.

На канікулах ми залюбки відпочиваємо. Уранці вдосталь спемо. Гуляємо на свіжому повітрі, граємо з друзями, ходемо в спортивні клуби і різні гуртки. А ще займаємося улюбленими справами і проведемо час, як нам заманеться. Канікули ми любемо! Це наша улюблена пора!

- 3. Розглянь світлини. Склади за кожною **питальне речення зі звертанням**, використовуючи дієслова в **теперішньому** часі, і запиши.

Утворюю різні форми дієслів майбутнього часу

1. Прочитай речення. Підкресли дієслова, вжиті у формі **майбутнього** часу.

1. Якщо виявлятимеш у навчанні старання і наполегливість, то отримаєш хороші знання й уміння.
2. Раджу вам читати книжки, з них дізнаєтесь багато цікавого, відкриєте для себе щось нове. 3. Ми очікуємо весну, тоді сонце краще прогріватиме землю, розтане сніг, зазеленіє все навколо.

2. Прочитай словосполучення. Постав **питання** до дієслів і запиши їх у дужках.

радісно (_____) зустрінуть
чемно (_____) будеш запитувати
доброзичливо (_____) відповідатиме
уважно (_____) слухатимеш
старанно (_____) виконаєте
ретельно (_____) будете перевіряти

3. Розглянь малюнки. Склади за кожним **речення**, використовуючи дієслова в **майбутньому** часі, і запиши.

Правильно записую закінчення дієслів майбутнього часу

- 1. Спиши сполучення слів, поставивши дієслова, що в дужках, у формі **майбутнього** часу.

ми (написати) — _____

ти (прочитати) — _____

ви (попросити) — _____

ти (повідомити) — _____

ми (намалювати) — _____

ви (подзвонити) — _____

- 2. Прочитай текст. Підкресли слова, в яких бачиш **помилки**. Виправ їх.

Чи любете ви порибалити? Я обожнюю риболовлю! Сядиш тихенько на березі, закиниш вудочку, наловеш рибки, звареш рибної юшки, посмакуєш з апетитом і з задоволенням повернишся додому. Спогадів і вражень вистачить надовго!

- 3. Розгадай ребуси. Склади і запиши **речення** з кожним словом-відгадкою, вживаючи його у формі **майбутнього** часу.

100 яти

ї

~~а~~ и

Утворюю дієслова минулого часу

1. Спиши сполучення слів, поставивши дієслова, що в дужках, у формі **минулого** часу.

гарно (малювати) — _____
голосно (кричати) — _____
уважно (слухати) — _____
дружно (працювати) — _____
цікаво (розповідати) — _____
чемно (привітатися) — _____

2. Прочитай текст. Перебудуй його так, щоб події відбувалися в **минулому часі**. Запиши утворений текст.

На шкільному подвір'ї росте білокора берізка. Вітер розчісує її тонкі віти. Весною на них з'являються ніжні клейкі листочки, а потім — сережки. Влітку вона одягає густі зелені шати. В її затінку охоче відпочивають люди.

---

3. Розгадай ребуси. Склади і запиши **речення** з кожним словом-відгадкою. Познач **час** дієслів.

ПРИ

ЗА

~~О~~

И

Досліджую дієслова на -ся

 1. Познач колонку, у якій всі дієслова записано **правильно**.

☐ купаєшся	☐ купаєшся	☐ купаєшся
навчаються	навчаютьця	навчаються
змагається	змагаютьця	змагається
грієшся	грієшся	грієшся

 2. Прочитай текст. Встав пропущені букви в дієсловах.

Закінчує _____ я зима. Сонце усміхає _____ я привітніше. Краще прогріває _____ я земля і з'являю _____ я перші проталини. Пробуджую _____ я бруньки на деревах. Вербові гілки ось-ось вкрию _____ я пухнастими котиками. Чує _____ я веселе щебетання пташок. Весна наближає _____ я.

 3. Спиши словосполучення, поставивши дієслова, що в дужках, у формі **теперішнього** часу.

- горобці (скубтися) — _____
- будинок (будуватися) — _____
- друзі (збиратися) — _____
- ти (навчатися) — _____

 4. Розглянь світлини. Запиши під кожною **одним дієсловом**, що робить дитина. Склади з кожним дієсловом **речення** і запиши.

_____

_____

_____

_____

Розбираю дієслово як частину мови

1. Прочитай текст. Підкресли **дієслова**. Познач над кожним його **час**.

У різних країнах світу існує багато виявів шани до українців. В Англії стоїть пам'ятник князю Володимиру. Франція береже пам'ять про Анну, доньку Ярослава Мудрого, що була Французькою королевою. Про це свідчить і пам'ятник нашій землячці. У Канаді, США, Аргентині побудували пам'ятники Тарасові Шевченку. Ці споруди ще багато років стоять і нагадуватимуть світові про Україну.

2. За поданим розбором визнач, у якому словосполученні є таке **дієслово**. Познач це словосполучення.

Слово відповідає на питання *що зробимо?*, початкова форма (*що зробити?*) *відпочити*, дієслово, множина, майбутній час.

- відпочили в аквапарку
- відпочиваю в аквапарку
- відпочинемо в аквапарку

3. Розглянь світліни. Склади за ними **два** речення і запиши. Підкресли **дієслова**. Познач їх **час**.

Спостерігаю за прислівниками

 1. Познач рядок, у якому всі слова є прислівниками.

- весело, сьогодні, лівий
- веселе, сьогодні, ліворуч
- весело, сьогодні, вліво

 2. Прочитай текст. Підкресли прислівники.

— Чому ти вчора не був у школі? — суворо запитав учитель у Павлика.

— Бо я вчитав у «Читанці» прислів'я: «Всюди добре, а вдома найкраще», — відповів учень.

 3. Запиши подані прислівники в колонки за питаннями, на які вони відповідають.

Дружно, вперед, вчора, попереду, навесні, голосно, зліва, назад, ясно, щодня, ззаду, вправо.

Як?

Де?

Куди?

Коли?

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

 4. Розгадай ребуси. Склади і запиши речення з кожним словом-відгадкою.

ЩО ~~А~~ О У

В ~~И~~ У

_____

_____

_____

Розрізняю прислівники і прикметники

1. Покажи стрілочками, до якої частини мови належать подані слова.

Прикметник

приємно
привітний
вечірне
ввечері
гамірно
корисне

Прислівник

2. Прочитай текст. Випиши прислівники і розбери їх за **будовою**.

Навесні і влітку синички ночують у гніздечку, зігріваючи яечка або маленьких пташенят. Чому ж — і влітку? Бо синиці, як і горобці, висиджують пташенят два або й три рази на літо. А взимку, коли навкруги біліє сніг, морозно і холодно, синички сплять на гілках.

3. Розглянь світлини. Запиши **одним словом**, які за настроєм діти зображені на них. Утвори від записаних слів спільнокореневі **прислівники** і запиши нижче.

Правильно записую прислівники

1. Утвори прислівники від поданих слів і запиши. Познач у них префікси і суфікси.

ранок — _____ бік — _____
тиждень — _____ верх — _____
зима — _____ початок — _____

2. Спиши речення, розкривши дужки.

1. (По) дорозі (по) вільно йшла бабуся.
2. Прокинулися (з) ранку (з) першим промінням сонця.
3. (На) весні (на) вербі з'являються котики.
4. (В) чора (в) школі був святковий концерт.

---

3. Прочитай приказки. Якщо знайдеш помилки, виправ їх.

1. Хвали день у вечері.
2. У дома і стіни гріють.
3. До дому дорога завжди коротша.
4. В осени багач, а на весні прохач.
5. Хто в літку скаче, той в зимку плаче.
6. С початку думай, а тоді кажи.

4. Розглянь світлини. Добери до кожної пори року по два прислівники і запиши.

Утворюю прислівники

1. Утвори **прислівники** від поданих слів і запиши. Познач **префікси** або **суфікси**, за допомогою яких вони утворилися.

Ранок, вечір, літо, зима, осінь, весна, коло, день, тиждень.

---

2. Розбери за **будовою** виділені слова. Утвори **нові** слова із зазначених частин цих слів і запиши. Розбери за будовою утворені слова.

Префікс слова **вдумливий**, Префікс слова **подвір'я**,
корінь слова **вечеря**, корінь слова **передній**,
суфікс слова **вночі**. суфікс слова **внизу**.

---

3. Заміни подані фразеологізми **близькими за значенням** прислівниками і запиши.

1. Знаю, як свої п'ять пальців — знаю _____
2. Шукати по гарячих слідах — шукати _____
3. Дав, як кіт наплакав — дав _____
4. Надворі, хоч в око стрельни — надворі _____
5. Працює, як сонна муха — працює _____
6. Не бачити, як своїх вух — не бачити _____

4. Розглянь малюнок. Склади і запиши за ним **три** речення, використовуючи **прислівники**.

Пригадую знання про речення

1. Прочитай текст. Розмежуй речення вертикальними лініями. Спиши, поставивши потрібні розділові **знаки**.

Напеньоксіласойкаудзьобівонатрималажолудья
тихенькосховавсязадеревощовонаробитимеасойка
огляділасьідавайховатижолудьпідкоріннятацеж
вонаназимузапасиробить

---

2. Прочитай речення. Визнач, яке кожне з них за **метою** висловлювання та **інтонацією**, і запиши поряд.

1. На березі якого моря стоїть Одеса? _____
2. Добре навчайтеся, діти! _____
3. Ми каталися на катері по Дніпру. _____
4. Від екскурсії ви отримаєте море задоволення! _____

3. Розглянь світлини. Склади і запиши за першою **розповідне окличне** речення, за другою — **питальне неокличне**, за третьою — **спонукальне окличне**.

Розпізнаю і будую речення різних видів

1. Познач, якого виду речення **немає** в тексті.

Чи знаєш ти, що чужою зубною щіткою користуватися не можна? Май свою зубну щітку і тримай її в чистоті. Перед тим, як чистити зуби, щітку помий теплою водою. Після чищення — потри милом і постав у склянку головкою вверх.

- Розповідного
 Питального
 Спонукального

2. Прочитай слова. Склади з ними **розповідне, питальне та спонукальне** речення і запиши.

діти

країни

подорожувати

різні

3. Підкресли в реченнях **звертання**. Постав потрібні розділові знаки.

1. Куди хлопчику мандруєш? 2. Бабусю чим я можу вам допомогти? 3. Доброго ранку сусіди! 4. Учись бути ввічливим синку. 5. Діти читайте книжки, щоб бути розумними. 6. Що ти нам весно принесла?

4. Розглянь світлину. Склади і запиши за нею **два** речення — одне **питальне** й одне **спонукальне**.

Встановлюю зв'язок слів у реченні

1. Встанови зв'язки між членами речення за допомогою питань.

На шкільному подвір'ї діти влаштували флешмоб.
(Хто?) _____ (що зробили?) _____
_____ (що?) _____
_____ (де?) _____
_____ (якому?) _____

2. Прочитай речення. Підкресли його **граматичну основу**.
Випиши словосполучення, ставлячи **питання** від головного слова до залежного.

Після екскурсії задоволені школярі підготували
колаж про свої враження.

_____

_____

_____

3. Склади і запиши речення за поданою схемою.

хто? ↔ що зробив?
↓ ↓
Який? якого? ← кого?

_____

_____

4. Розглянь світлинку. Склади і запиши за нею **три** словосполучення, поставивши **питання** від головного слова до залежного.

Спостерігаю за однорідними членами речення

1. Познач речення, у якому є **однорідні члени**. Підкресли їх.
- У неділю ми з Марійкою прокинулися пізно.
  - У нашій кімнаті було незвично ясно.
  - Ми схопилися з ліжок і кинулися до вікна.

2. Прочитай текст. Знайди в ньому речення з **однорідними членами**. Підкресли однорідні члени.

У спекотний день виникає бажання скупатися, поплавати в прохолодній воді. Але при цьому слід пам'ятати і дотримуватися правил поведінки на воді. Перше купання варто починати в теплу, сонячну погоду, коли вода вже достатньо прогрілася. Купатися рекомендується лише в спеціальних, безпечних місцях.

3. Спиши речення, замінивши виділені слова однорідними членами.

1. З'явилися молоді листочки на деревах.
2. На стадіоні діти займалися спортом.

---

4. Розглянь світлину. Склади і запиши за нею **два** речення з **однорідними членами**. Підкресли однорідні члени.

Складаю речення з однорідними членами

1. Доповни речення однорідними членами.

1. На літні канікули школярі поїдуть (куди?) _____

2. Діти на морі (що робили?) _____

2. Прочитай речення. Встав пропущені **сполучники**. Де потрібно, постав кому.

1. Весняне сонце хоч і яскраво світило _____ гріло ще не так, як улітку.

2. Вівця дає людині не тільки м'ясо для їжі _____ й вовну для одягу.

3. На день народження друзі подарували Наталі червоні жовті блакитні зелені _____ фіолетові кульки.

3. Склади речення за поданими схемами і запиши.

_____ = _____ ... , ... і ... .

_____ = _____ ... , але ... .

4. Розглянь світлини. Запиши назви квітів. Склади і запиши про квіти **речення** з однорідними членами без сполучників. Підкресли **однорідні** члени.

Застосовую знання про речення

1. Спиши текст, опустивши дужки. Постав потрібні розділові знаки.

— (Іван Андрійович) що ви мені порадите?

— Раджу вам (Марія Василівна) більше часу проводити на свіжому повітрі.

— Щиро дякую за пораду (лікар).

---

2. Прочитай текст. Підкресли в реченнях **головні члени**. Випиши **словосполучення** з виділеного речення, поставивши питання від головного слова до залежного.

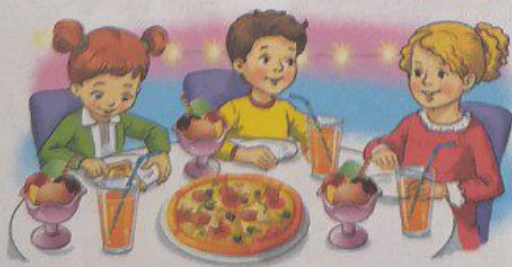
Дерева прокинулися від зимового сну. Розпустила сережки береза. Понадували бруньки дуб і граб. Заплакали живицею сосна і ялина. **Викинув зелені китиці кучерявий клен.** А на узліссі зацвіла дика груша.

---

3. Розглянь малюнок. Склади за ним **два речення з однорідними членами** і запиши. Підкресли однорідні члени.

Пригадую будову тексту

1. Пронумеруй абзаци в такій послідовності, щоб вийшов текст.

Так Василько і шпачок стали справжніми друзями.

Минув тиждень. Шпак навчився трохи літати і все більше звивав до хлопчика. Варто було Василькові грюкнути лопатою, як відразу чувся радісний, пронизливий крик птаха. Він наче знав, що зараз вони знов підуть під паркан копати смачних хробаків.

Одного разу на березі річки в куцах Василько спіймав шпачка. Дідусь дозволив узяти пташеня, бо воно було ще мале і могло загинути.

За Юрієм Старостенком

2. Познач, яка частина тексту пропущена.

Незабаром у гнізді з'явилися пташенята. Вони жадібно розкривали дзьоби й просили їсти. Батьки по черзі літали на болото і приносили дітям їжу.

Молоді лелеки швидко вирости й навчилися літати. А восени лелеча сім'я полетіла у вирій.

Зачин   Основна частина   Кінцівка

3. Побудуй і запиши текст за поданими зачином і кінцівкою.

Надворі падав дрібний дощ. Діти поспішали додому.

Кошеня зігрілось і солодко замуркотіло. Ніби дякувало дітям за притулок.

Визначаю тему і мету тексту

- 1. Прочитай текст. Визнач і запиши його **тему**. Добери і запиши **заголовок**, який відповідає **темі** тексту.

Вовк — дика тварина. Живуть вовки в лісі або в степу. Вони полюють на зайців, диких кіз і дрібних тварин. Дорослий сильний вовк може подужати і велику тварину: оленя, коня, корову.

- 2. Визнач, у якому рядку визначено **мету** поданого тексту.

Перша марка

П'ять років Роуленд Хілл сперечався з поштовою адміністрацією. Він доводив, що платити за доставку листа має той, хто його надсилає. Про те, що за лист заплачено, мала свідчити марка. Нарешті 6 травня 1840 року на лондонському поштамті з'явилися перші марки з портретом королеви Вікторії.

Розповісти, в якому місті з'явилася перша поштова марка.

Розповісти, як, коли і де з'явилася перша поштова марка.

Розповісти, хто придумав першу поштову марку.

- 3. Прочитай текст. Запиши, з якою **метою** він написаний. Добери і запиши **заголовок**, який відповідає **меті** тексту.

Ластівки живляться комахами. Але на зиму ті ховаються. От і виходить, що взимку в нашому краї ці птахи не знайдуть для себе корму. Тому вони летять туди, де його вдосталь.

Складаю план тексту

1. Прочитай текст. Пронумеруй пункти плану в правильній послідовності.

Якось у звіринці сталася біда з тигром. У нього так боліла лапа, що він аж завивав від болю. Як допомогти звірові, котрий нікого не підпускає до себе?

Змайстрували пристрої, якими притисли тигра до залізних ґрат, а на лапу накинули петлю й витягли її з клітки. Лікар вилікував лапу.

Тигр зрозумів, що його порятувала людина. Коли згодом поранив іншу лапу, то вже сам висунув її з клітки й дався полікувати.

План

- Примусове лікування.
- Довіра до людей.
- Хвора лапа.

2. Прочитай текст. Склади і запиши його **план**.

Навесні в садках з'являються шпаки. Ці пташки трохи більші за горобця. Пір'я у них чорне, блискуче. По ньому маленькі світлі крапочки.

Усі звикли, що шпаки біля людей, у шпаківнях живуть. Але так буває не завжди. Вони люблять старі ліси, де багато дуплистих дерев. У дуплах шпаки мостять гнізда і висиджують пташенят.

Збирати їжу для діточок шпаки летять на поля, на городи і луки. Багато знищують вони комах, личинок, гусені.

План

Розрізняю різновиди текстів

1. Прочитай текст. Познач його тип.

Чи замислювалися ви над тим, чому одні пташки повертаються з вирію раніше, а інші — пізніше? Виявляється, час прильоту птахів залежить від того, коли в наших краях з'являється їжа для них.

- Розповідь.
- Опис.
- Міркування.

2. Покажи стрілочками, до якого типу належить кожний текст.

Розповідь

Білочка — маленький звірок. Вона має руденьке хутро і довгий пухнастий хвіст. Двома пензликами закінчуються невеличкі вушка. А очі блищать на мордочці як два чорних гудзики.

Опис

Скоро зима. Але білочці вона не страшна. Адже мала трудівниця запасла багато різної їжі. Восени ласунка збирала й сушила на сучках гриби. У дуплі старого дуба заховала жолуді, горіхи. Тому білочка готова до зими.

Міркування

У нашому парку живе білочка. Вона так звикла до людей, що стала зовсім ручною. Сміливо бере ласунка з людських рук горішки, насіння, сухарі. Особливо радіють білочці дітлахи, що гуляють у парку.

Будую текст-опис

1. Прочитай текст. Користуючись ним, склади **опис** однієї з дівчаток і запиши.

Є в нашому класі дві дівчинки — Аліна і Юля. Аліна — дівчинка висока на зріст, а Юля — низенька і повненька. В Аліни волосся біляве, заплетене в косу, а в Юлі — чорняве і коротко підстрижене. Аліна завжди мовчазна, а Юля — весела й говірка.

Хоч дівчатка зовні та вдачею різні, але це не заважає їм бути хорошими подружками.

---

2. Склади опис своєї зовнішності і запиши.

---

3. Розглянь світлини. За однією з них склади **текст-опис** і запиши. Розпочни з придумування заголовка.

Будую текст-міркування

1. Прочитай текст-міркування. Познач, яка частина в ньому відсутня. Допиши її.

Вогонь — це велика руйнівна сила.

Він може знищити будинки, рослини на полях, луках, і навіть цілі ліси. Від вогню гинуть тварини. Можуть загинути не тільки винуватці пожежі, а й пожежники, які самовіддано борються зі стихією, добровільні сміливці, які приходять на допомогу в біді, випадкові люди.

- Твердження.
  - Доведення.
  - Висновок.
-
-

2. Розглянь світлину. Користуючись нею, напиши текст-міркування за поданим твердженням.

Коли повертаєтеся додому зі школи, прогулянки, поїздки чи інших місць, обов'язково мийте руки.

Складаю есе

1. Прочитай тексти. Познач, який із них є **есе**.

У мене є молодший братик. Його звали Артемко. Коли він був зовсім маленьким, я возила його у візку. А коли він навчився ходити, ми почали разом виходити на прогулянки. Я вчу його читати. Ми живемо з ним дуже дружно!

Я дуже хочу мати братика. Я б вибрала йому ім'я — Артемко. Маленького возила б його у візку. Як він підросте, я б учила його ходити. Потім ми б разом ходили на прогулянки. Я б навчила його читати. Ми б жили дружно-дружно!

Мого молодшого братика звали Артемко. Він низького зросту, трохи товстенький. На обличчі дуже гарненький. Волосся біляве і кучеряве. З-під тоненьких брів хитрувато поглядають сині оченята. Носик кирпиченький, з веснянками. Губки рожеві і пишні. Я завжди ним милуюся.

2. Розглянь малюнок. Користуючись ним, напиши **есе** за поданим початком.

Я давно мрію мати велосипед.

Розрізняю стилі текстів

1. Прочитай розмову двох друзів по телефону. Познач **стиль** цього тексту.

- Привіт! Що поробляєш?
- Привіт! Збираюся на вулицю.
- І я теж. Може покатаємось разом на роликах?
- Згода! Зустрічаємось на стадіоні через пів години?
- Добре! Домовились.

- Художній.
- Науково-популярний.
- Діловий.
- Розмовний.

2. Прочитай тексти ділового стилю. Познач **запрошення**.

Квест для учнів четвертих класів «Здрастуй, літо!» відбудеться 26 травня о 10 годині на шкільному стадіоні.

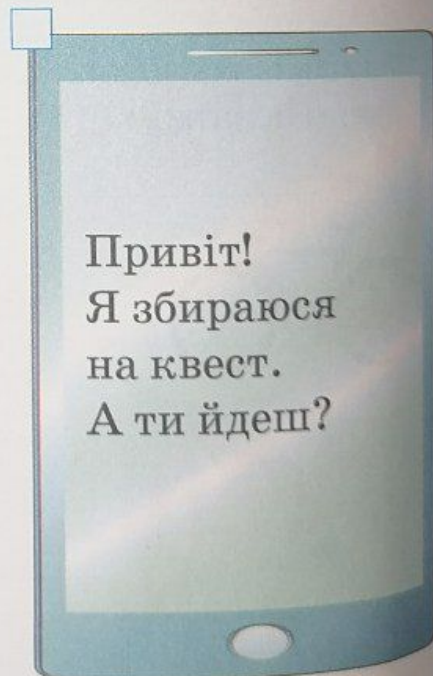
Учні 4-А класу

Шановна

Олено Миколаївно!

Запрошуємо Вас на квест для учнів четвертих класів «Здрастуй, літо!». Він відбудеться 26 травня о 10 годині на шкільному стадіоні.

З повагою, учні 4-А класу

Привіт!
Я збираюся
на квест.
А ти йдеш?

1. З'єд

2. Пок

3. Зап

До
пор

К...д

св...ст

Пе

за

4. Роз

дов

Пі

Пригадую вивчене

1. З'єднай стрілочкою **спільнокореневі** слова.

• вода	• подорожник
• добрий	• дорогий
• водій	• вибрати
• дорожити	• водолаз
• добирати	• водити
• дорожній	• добродій

2. Покажи стрілочкою будову кожного слова.

• фіалочка	•
• проліски	•
• піони	•

3. Запиши слова в дві колонки, вставляючи пропущені букви. До слів **другої** колонки добери **перевірні** слова і запиши поряд.

К..шеня, д..ректор, ап..льсин, п..сати, л..мон,
св..стати, д..рев'яний, т..хенько.

**Перевіряються
за словником**

**Перевіряються
наголосом**

---

4. Розгадай ребуси. Запиши слова-відгадки і розбери за **будовою**.

ПІД ~~КА~~ НИК

БЕЗ ~~А~~ НИЙ

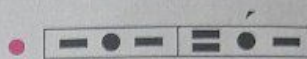
Застосовую знання з мови

1. Познач рядок, у якому **наголос** в усіх словах поставлено **правильно**.

- Читáння, завданн'я, добуток, вірші́, одина́дцять.
- Чі́тання, завда́ння, добу́ток, вірші́, оди́надцять.
- Читáння, завда́ння, добу́ток, вірші́, одина́дцять.

2. З'єднай стрілочками слова з їх звуковими схемами.

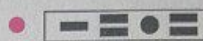
джміль •

хом'як •

щавель •

3. Прочитай текст. Підкресли назви **квітів**. Запиши їх в **алфавітному** порядку.

Лісову галявину заповнили весняні квіти. Першими з'явилися підсніжники, крокуси і проліски. Потім суцільним килимом укрив землю ряст. Відмолодився барвінок. Прокинулись сон-трава і медунка.

_____

_____

4. Розглянь світлини. Побудуй **звукові схеми** назв зображених предметів. Про **один** із предметів склади і запиши речення. Підкресли його **граматичну основу**.

_____

_____

_____

Закріплюю вивчене

1. Проведи стрілочку від слова **падає** до тих слів, з якими воно утворить словосполучення з **переносним** значенням.

падає •

- листя
- проміння
- наголос
- портфель
- ціна

2. З'єднай стрілочками слова з **синонімічними** фразеологізмами.

мовчати •	• краяти серце
ганьбити •	• байдики бити
мучити •	• обливати брудом
лінуватися •	• тримати язик за зубами

3. Добери **антоніми** до поданих слів і запиши.

холодно — _____	радість — _____
боязливий — _____	сидіти — _____
похмурий — _____	північ — _____
зустрічати — _____	близько — _____

4. Розгадай ребуси. Склади зі словами-відгадками **по два** речення, щоб у кожному вони мали **різні** значення.

П

~~НЬ~~

~~Ж Е~~